

DINO-koordinaatiohankkeen tilannekatsaus 11/2018

DINO-koordinaatiokokous

12.11.2018

Hankeosiot

1. Opettajankoulutuksen ja oppimateriaalien kehittäminen
2. Nuorten yhdenvertaiseen osallisuuteen liittyvän toiminnan vahvistaminen
3. Nuorten osallisuuden edistämiseen liittyvät kokeilut ja mallinnukset
4. Viranomaisten tietoisuuden lisääminen
5. Tutkimukset ja selvitykset
6. Nuorten kuuleminen
7. Demokratiapalkinto 2018

1. Opettajankoulutuksen ja oppimateriaalien kehittäminen (1/2): Helsingin yliopisto

- Materiaalikartoitus toteutettiin syys-lokakuussa (160 materiaaliehdotusta)
  - kuultu 1. OKL-verkosto, 2. some, 3. viranomaisia, DINO ym. OPH/UNESCO chair verkosto, 4. järjestöt 5. kasvatustieteellinen tiedekunta
  - Seuraavaksi priorisointi ja siirtäminen edu.fi-alustaan OPH:n kanssa yhteistyössä
- Pilottikurssin pohjaa työstetty okl-verkostossa HY:n kasvatustieteellisen tdk johtoryhmälle esiteltäväksi.
- Keväällä tiedossa: korkeakouluverkostotapaaminen, jossa käydään hankeraportin kannalta keskeiset kysymykset vielä eteenpäinmenosta. Mitä demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen systematisointi edellyttäisi opettajankoulutuksessa? Millainen yhteistyö konkreettisesti takaisi jatkuvuutta?
- Yhteistyötä ja konferensseja:
  - SDG4 Contribution of Global Education – Jyväskylä 23.10.2018
  - Kasvatustieteen päivät 2018, Tampere, 15.-16.11.
  - International Conference on Human Rightse Education – Australia, Sydney 26.-29.11.2018.
  - HY sisällä: Oppimisen ja hyvinvoinnin tuki -kurssi (pakollinen okl:ssä), Laaja-alaisen osaamisen tiekartta (Growing mind), Ope Osaa -hanke (opettajien täydennyskoulutus): Tiedekulma-seminaari 14.3.2019
- Hankeraportti: Opettajankoulutuksen kehittäminen edellyttää pitkäjänteisyyttä, asiaan suhtaudutaan myönteisesti, mutta okl:n rakenne aiheuttaa haasteita. Pysyvyys aihe vaatii suunnittelua ja riittäviä resursseja. Haasteita käsitellään yhteistyössä ja keväällä varsinkin kasvokkaisessa tapaamisessa.

1. Opettajankoulutuksen ja oppimateriaalien kehittäminen (2/2): Opetushallitus

- OPH on järjestänyt vuosina 2017-2018 useita opettajille ja muulle oppilaitosten henkilökunnalle suunnattuja tilaisuuksia, joilla on pyritty lisäämään tietoisuutta sekä vahvistamaan osaamista ristiriitaa herättävien aiheiden esille nostamisessa ja keskustelujen käymisessä väkivaltaiseen radikalisoitumiseen sekä vihapuheeseen tai rasistiseen käytökseen liittyen.
- OPH on myöntänyt Helsingin yliopiston täydennyskoulutusyksikölle erillistä valtionavustusta laajan koulutuksen toteuttamiseen vuosina 2017-2018.
- Ihmisoikeuskeskus, AVI:t ja OPH ovat järjestäneet yhteistyössä koulutuskiertueen vuonna 2018 usealla Suomen paikkakunnalla.
- Demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen teemoja on ollut myös painopisteinä Opetushallituksen hallinnoimissa, erillisellä valtionavustuksella toteutettavissa opettajien täydennyskoulutushankkeissa vuonna 2018.

2. Nuorten yhdenvertaiseen osallisuuteen liittyvän toiminnan vahvistaminen: OKM, OM

- Nuorten osallistuminen ja vaikuttaminen on huomioitu osana osaamiskeskusten (OSKE) tavoiteohjausta.
- Nuorten osallisuus -painopisteen OSKE-toiminnasta vastaavat Nuorten Akatemia ry:n yhteenliittymä ja Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry.
- Verkossa tapahtuva nuorisotyö, nuorten tieto- ja neuvontapalvelut -painopisteen OSKE-toiminnasta vastaavat Föreningen Luckan rf:n yhteenliittymä, Oulun kaupunki (Koordinaatti) sekä Helsingin kaupunki (Verke).
- DINO-koordinaatiohanke on tukenut opetus- ja kulttuuriministeriötä tavoiteohjauksen toteutuksessa (kokoukset, työsuunnitelma, muu yhteydenpito).

3. Nuorten osallisuuden edistämiseen liittyvät kokeilut ja mallinnukset (1/4): Allianssi ry

- Järjestetään nuorisovaalit ja luodaan uusia vaikuttamisen tapoja
  - Ø Poliittikkaviikko (vko 44) onnistui yli odotusten, Nuorisovaalit toteutuu keväällä 2019
- Aktivoidaan nuoria vaikuttamaan seurakunta- ja maakuntavaaleissa
  - Ø Srk-vaaleissa mm. some-päivystystä, tietoa vaaleista, vaalikoneen ja ennakoäänestyksen markkinointia; maakuntavaaleja kosk. toimenpiteet siirretty (riippuu uudistuksen etenemisestä)
- Tuotetaan tietoa maakuntavaaleista ja -uudistuksesta nuorten näkökulmasta
  - Ø Toimenpiteet siirretty (riippuu maku-uudistuksen etenemisestä)
- Lisätään vaikuttamis- ja osallisuusmallien käyttöä oppilaitoksissa ja nuorten parissa tehtävässä työssä
  - Ø Poliittikkaviikko ja työpajojen osallisuuskuukausi, puheenvuoroja AVI:en alueellisilla nuorisotyöpäivillä sekä kirjastolakikiertueella temasta nuorten osallisuus
- Levitetään nuorisosalalla työkaluja nuorten osallisuuden vahvistamiseksi, kartoitetaan ryhmät, jotka tarvitsevat erityistä tukea ja kehitetään näille ryhmille demokratiakasvatuksen menetelmiä
  - Ø Työpajojen osallisuuskuukausi

3. Nuorten osallisuuden edistämiseen liittyvät kokeilut ja mallinnukset (2/4): Koordinaatti

- Nuortenideat.fi materiaaleja (suomeksi ja ruotsiksi) on tehty hyödynnettäväksi kouluille osana Poliittikkaviikkoa.
- Nuortenideat.fi kartoituksen nykytilan kuvaus on valmistunut. Kilpailutus palvelumuotoiluprosessista on käynnissä ja tarjousten viimeinen jättöpäivä oli 6.11. Palvelumuotoiluprosessin DL 31.12.2018.
- Nuortenideat.fi-palveluun ja nuorten osallisuuteen liittyen on koulutettu syksyn aikana noin 50 henkilöä (Dare to Learn, Nuorisovaltuustojen aktiivipäivät, Haapaveden opiston nuva-opiskelijoiden vierailut Oulussa ja etävierailu kampukselle).
- Nuorten osallisuuteen liittyen on käyty keskustelua ja jaettu tietoa puolin ja toisin AllYouth-hankkeen tutkijoiden kanssa.
- Lisäksi perustyöhön kuuluvaa Nuortenideat.fi-palvelun käyttäjien tukemista, mm. palvelun tekniseen käyttöön ja markkinointiin liittyen.

3. Nuorten osallisuuden edistämiseen liittyvät kokeilut ja mallinnukset (3/4): Föreningen Luckan rf

- tuottaa digitaalisia tieto- ja neuvontapalveluita (chat, mobiilisovellus) ruotsin kielellä yhteistyössä Koordinaatin ja Kohtaamon kanssa,
- kehittää ja vahvistaa ruotsinkielisen nuorisotyön verkostoitumista ja viestintää (mm. uutiskirje, koulutukset)

3. Nuorten osallisuuden edistämiseen liittyvät kokeilut ja mallinnukset (4/4): OPH ja muut toimijat

- Osallistuttiin Opetushallituksen järjestämän osallisuus- ja oppilaskuntafoorumin (10.-12.9.2018) suunnitteluun ja toteutukseen.
  - Ø Foorumissa suunniteltiin yhdessä seuraavia askeleita osallisuuden ja osallisuutta edistävän toimintakulttuurin vahvistamiseksi sekä koottiin tukiaineistoa opettajille laitettavaksi www.edu.fi:hin.
  - Ø Foorumissa syntyneitä ideoita jatkotyöstettiin artikkeleiksi *Kohti parempaa demokratiaa: Euroopan neuvoston demokratiakulttuurin kompetenssit kasvatuksessa ja opetuksessa* -julkaisuun (JYU 2.11.2018)
- Nuortenideat.fi-palvelumuotoiluprosessin valmistuttua sovitaan mahdollisista jatkotoimenpiteistä, esim.:
  - Ø Kootaan koulujen hyviä käytäntöjä demokratiapalveluiden ja verkkosovellusten hyödyntämisestä opetuksessa ja oppilas-/opiskelijakuntatyöskentelyssä.
  - Ø Kehitetään uusia toimintamalleja sekä viestitään kehitetyistä malleista ja aiemmin tuotetuista materiaaleista tehostetusti kouluille/opettajille.

4. Viranomaisten tietoisuuden lisääminen (1/2): Nuorten Akatemia ry:n yhteenliittymä

- Kehitetään viranomaisille prosessikoulutus, jonka tavoitteena on lisätä viranomaisten ymmärrystä nuorten osallisuudesta ja edesauttaa viranomaisia hyödyntämään osallistamisen hyviä käytäntöjä.
  - Ø Toteutetaan tänä vuonna 6-7 pilottikunnassa ja tulokset ovat olleet hyviä. Työ jatkuu ensi vuonna ja koulutusta mallinnetaan.
- Tuotetaan julkisen hallinnon toimintaan hyvin soveltuvat nuorten osallisuuden edistämisen laatukriteerit.
  - Ø Työstetään yhdessä kuntien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Ensimmäinen versio laaditaan vuoden 2019 alkuun mennessä ja kehittämistä jatketaan edelleen.
- Luodaan nuorisovaikutusten arvioinnin työkalu yhdessä nuorten ja virkamiesten kanssa.
  - Ø Työkalun kehittäminen käynnistetään vuonna 2019 kuntayhteistyön edetessä.

4. Viranomaisten tietoisuuden lisääminen (2/2): OM, VM, Kuntaliitto, Allianssi ry

- Kunnille, erityisesti kuntien opetus- ja nuorisotoimille, sekä maakunnille on viestitty uuden nuorisolain ja kuntalain sekä tulevan maakuntalain osallistumisoikeuksista ja nuorten osallistumista tukevista malleista ja keinoista (alueuudistusta koskevan viestintäkampanjan yhteydessä).
- DINO-verkosto osallistuu viranomaisten prosessikoulutuksen ja nuorten osallisuuden laatukriteerien suunnitteluun.
- Nuorten osallisuuteen liittyviä kysymyksiä ja teemoja on käsitelty eri viranomaisverkostoissa (esim. Kuntaliiton demokratiaverkosto, VM/Avoin hallinto -ohjelma, VN demokratiaverkosto).

5. Tutkimukset ja selvitykset

- Vuoden 2018 Nuorisobarometrin aiheena on valta ja vaikuttaminen Euroopassa. Tutkimus sisältää kysymyksiä siitä, millaiset vaikuttamiskeinot ovat nuorten itsensä mielestä kiinnostavimpia ja tuloksellisimpia.
  - ∅ Nuorisobarometri julkaistaan 12.3.2019.
- Vuoden 2018 Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus sisältää lasten ja nuorten järjestöaktiivisuutta kartoittavia kysymyksiä
  - ∅ Tutkimus julkaistaan 02/2019
  - ∅ Vuonna 2019 suunnitellaan seuraavaa vapaa-aikatutkimusta
- Perusoikeusbarometrin tavoitteena on kartoittaa kansalaisten näkemyksiä, kokemuksia ja tietoisuutta perus- ja ihmisoikeuksista ja niiden toteutumisesta Suomessa
  - ∅ kolme kieliryhmää (ruotsin-, venäjän- ja arabiankieliset) sekä vammaiset henkilöt
  - ∅ Perusoikeusbarometri julkaistaan vuoden 2019 lopussa

6. Nuorten kuuleminen

- Osallistutaan nuorten kuulemiseen liittyvän aineiston (mm. valtioneuvoston säädösvalmistelun kuulemisopas, Avoimen hallinnon nuorten kuulemiskortit) tuottamiseen/päivittämiseen
  - Ø keskustelu päivitystarpeista DINO-koordinaatioryhmän kokouksessa 2/2018
- Viranomaisten ja nuoria edustavien / nuorten parissa toimivien järjestöjen välisen yhteistyön lisäämiseksi DINO-koordinaatioryhmän kokouksessa 2/2018
  - Ø määritellään yhteistyön tavoitteet ja aihealueet sekä tunnistetaan järjestöt ja viranomaiset joiden välillä yhteistyötä tulisi lisätä;
  - Ø suunnitellaan tilaisuus/tilaisuuksia järjestöille ja viranomaisille sekä sovitaan aiheeseen liittyvän materiaalin kokoamisesta.
- Koulutetaan virkamiehiä (HAUS-koulutukset, esim. PIO)
- kannustetaan eri toimijoiden yhteistyökäytäntöjen lisäämiseen
- Seurataan nuorten kuulemiseen liittyviä tutkimushankkeita ja osallistutaan niiden suunnitteluun/toteutukseen sekä viestitään tuloksista sidosryhmille
  - Ø ALL-YOUTH – Oikeudellisten esteiden ratkaisut -hankkeen esittely ja työpaja DINO-koordinaatioryhmän kokouksessa 2/2018

7. Demokratiapalkinto 2018

- Oikeusministeriön vetämä asiantuntijaryhmä valmisteli palkinnon kriteerit; teemana oli demokratia- ja ihmisoikeuskasvatus
- Palkinto lanseerattiin 18.6.2018 ja siitä viestittiin laajasti kansalaisyhteiskunnan toimijoille
- Määräaikaan mennessä saatiin yhteensä 31 ehdotusta, joissa palkintoa ehdotettiin 27 eri toimijalle; näistä asiantuntijaraati arvioi 17 täyttävän palkinnon kriteerit
- OM:n kutsuma raati (presidentti Halonen ja professori Kallioniemi) valitsi palkinnonsaajat: Ihmisoikeusliitto ry:n Ihmisoikeudet.net-sivusto ja Naistoimittajat ry:n Learning Together -hanke ja -verkosto
- Palkintojenjakotilaisuus järjestettiin valtakunnallisen Demokratiapäivän yhteydessä 9.10.2018